

crkva u svijetu

godina IX • broj 4 • split • 1974

SUDBINA SE ZOVE BUDUĆNOST

Urednik

Dan za danom — prođe zasjedanje i IV. biskupske sinode. Zlobnici bi s podsmijehom dobacili: »Sve ide u rok službe!«, a konzervativci: »Ništa novo pod suncem!«

Je li Sinoda bila samo »rok službe« ili pak službeno ponavljanje dosadašnjih »novosti«, pokazat će sigurno budućnost. No ono što već sada možemo kazati dovoljno ohrabruje. Crkva je odavno poznavala čin ispita savjesti, a u naše ga doba sve intenzivnije obavlja. Potrebno je samo hrabrosti da se prema njemu djeluje i živi. Ova Sinoda je to prihvatila. Oživjela je koncilsku atmosferu; progovorila je jezikom svagdašnjice, bilom svojega vremena. Iskreno je raščlanila suvremena zbivanja, pogledala u oči brojnim krizama. Analizirajući sadašnjost, sva je u stvari bila okrenuta prema budućnosti. Uočila je da je sudbina svijeta sudbina Crkve, a njihova zajednička šansa da je zajednička budućnost.

Mnogovrsni su problemi s kojima su se susreli sinodalni oci. Zbog preglednosti mogli bismo ih svrstati u dvije-tri skupine: vjersko-doktrinarnе, crkveno-disciplinske, društveno-egzistencijalne. Sve tri te grupe, kao i niz drugih pitanja koja bi se mogla uvrstiti u jednu ili drugu spomenutu skupinu, Sinoda je promatrala s gledišta evangelizacije u suvremenom svijetu. Stoga se, naravno, svakome pitanju prilazilo u funkciji osnovne teme.

Unatoč vrućoj potrebi produblјivanja i prezentiranja vjerskog sadržaja i poruke, u duhu suvremenih zbivanja i sve složenijih (ne)prilika egzistencijalni su problemi dali glavni biljeg i ovoj Sinodi. Dobro odvagnuti, realistički glasovi sa svih pet kontinenata pokušali su, svaki na svoj način, autentično predstaviti aktualno, sadašnje stanje svoje Crkve i svojega svijeta. Stapali su se u svojevrsnu kršćansku simfoniju, koja međutim sve više poprima boje i tonove mjesnih, ovovremenskih kriza i na-

danja. Crkva se tako spontano raščlanjuje i ponovno u Kristovu zajedništvu sjedinjuje. Misija Crkve i njezina evangelizacija poprimile su u takvom položaju izrazito obilježje brige za čovjeka, i to u egzistencijalnom, vremenskom, koliko i u religioznom smislu.

Sinoda je tako ponovno pokazala da problemi Crkve nisu samo problemi njezina ustrojstva, i da brige njezinih predstavnika nisu samo konfesionalne brige za njezine vjernike. U današnjem svijetu, u kojemu je solidarnost važnija od različitosti, vjernik i nevjernik najčešće dijele istu sudbinu. I ta, dakle, sudbina, koliko i ona specifično religiozna, zanima sinodalne oce, muči današnju Crkvu. Ukorijenjena u svijetu, Crkva se solidarizira s čovjekom svojega doba i traži načina kako bi mu mogla što bolje pomoći. U tom smislu je izbila na površinu stara misao da evangelizacija mora voditi računa i o ovozemaljskom oslobođenju čovjeka.

Najvažnije pitanje Sinode bila je svakako sama sadašnja situacija Crkve u svijetu ili, još točnije, aktualna situacija u Crkvi. Pred sinodalnim se ocima našla složena problematika sadašnjeg trenutka, od koje ovisi daljnji hod i budućnost. A znamo da je delikatna uloga Crkve, i unutar i van njezinih organizacijskih okvira. Utemeljena na zajedništvu u Kristu za slobodu sinova Božjih, složena u svojim strukturama, i ona se utječe zakonima i stezi. S druge strane, odijeljena od svijeta, ona neprestano mora biti u službi svijetu; sjedinjena sa svijetom, mora opet ostati trajni sakrament spasenja. Sukobi svijeta odražavaju se i u njezinim redovima, teret života ostavlja i na njoj svoje tragove i bore. Suprotnosti prošlosti i budućnosti najočitiye su u sadašnjosti. Sinoda se, dakle, bez sumnje susrela sa složenim i delikatnim poslom.

I prihvatila ga se svojski. Shvatila je povijesnu odgovornost ovoga trenutka. Iako zbog opsežnosti materijala nije ulazila u konkretna, pojedinačna pitanja, nije izbjegavala odgovore i realistička načela. Nije stoga prenaglašavala krize, nije izricala osude. U općoj analizi današnjeg stanja, kritički je pristupila sadašnjem trenutku, da bi na taj način otvorila nove putove i svjetlije perspektive budućnosti.

U tom smislu su se čuli glasovi nužnog kretanja naprijed, mijenjanja pojedinih navika i postupaka, posebno u pogledu praktičnog kršćanstva i diakonije u Crkvi u želji da to bude doista služba, a ne nikakvo gospodstvo na račun Kristova križa.

U jasnim raščlambama današnjeg stanja bile su nazočne i nove sugestije; u kritici su se zapažali i novi putokazi. Dok je s jedne strane ispravno ocijenjena kriza vjere, s druge je jasno potvrđena i kriza povjerenja u Crkvu. Iako stvar nije konkretizirana, očito je u pitanju vanjska i unutrašnja organizacija u orkvenim redovima i strukturama.

Što se tiče vjersko-sadržajne poruke, Sinoda je ostala načelna; ona ne želi obnavljati nikakve raspre, poziva se stoga na Evanđelje i prihvaća vrhovnu riječ Magisterija, ali istodobno respektira i aktivno sudjelovanje vjernika na svim područjima, pa i na doktrinarnom. Zapaženo je također kako vjerska pitanja poprimaju svoju težinu prema mjestu i vremenu, to jest prema stvarnim egzistencijalnim situacijama. To je činilo da su upravo ta pitanja izbila na površinu.

U načelnom hvatanju u koštac s gorućim suvremenim problemima od kojih zavisi daljna evangelizacija u Crkvi i izvan nje, Sinoda je, dakle, razglobila krizne situacije i njihove uzroke. Možda ponešto uopćeno, ali ipak dovoljno jasno. Pokazala je da sadašnji trenutak nije tako kritičan, ali da je vrlo značajan za afirmaciju Crkve i budućnost evangelizacije.

A budućnost je doista važna. Ni Crkva je ne smije potcjenjivati. Koliko god ona voljela prošlost i cijenila sadašnjost, budućnost joj je obaveza i jedini smisao: snagom unutrašnje logike svojega postojanja ona je spontano, kao i svaki živi organizam, okrenuta prema budućnosti; budućnost je njezina sudbina.

Budućnost je međutim uvijek zahtijevna; iziskuje nove napore. Treba joj smjelosti i rizika. Ona nije normirana »gotova stvar«; raste iz slobode i stvaralačke akcije...

Paradoksalno zvuči, ali je činjenica, da se mnogi boje budućnosti. Zamoreni vlastitim umorom, svoj zamor prenose i na druge. Velika je opasnost kad to poprimi šire razmjere.

Svaka generacija želi promijeniti svijet; no, kako netko reče, naša zna da ga ne može promijeniti. Ona se zadovoljava time da ga očuva da se ne sruši, odnosno da ga sačuva ovakvim kakav je. U tom čuvanju, međutim, kriju se mnoge slabosti i bojazni sadašnjeg trenutka. Opasnost je da se prošire i na taj način novim generacijama ponude iste zamore i sumnje od kojih boluje i naša.

Svijetu, naprotiv, treba optimizma; treba mu novih nada i obećanja. Nikada mu nije dosta slobode i darežljivosti. I budućnost je bez sumnje toga željna. No koliko je željna lijepih riječi i nadanja, toliko joj treba i realističkih pristupa i prihvatljivih, dotično ostvarivih planova i nada.

Koji su sve putovi Crkve budućnosti — na to nije lako odgovoriti. Neki su, pomalo futurološki, pokušali »skicirati« njezine odrednice; dobrano su je izmijenili. No koliko god bile diskutabilne njihove »skice«, budućnost — gledano fenomenološki — zahtijeva mnoge promijene, nameće nove obaveze; i to ne samo strukturalno, organizacijski, nego isto tako i sociološki i egzistencijalno — formacijski: u smislu osobnog svjedočenja i razumna prihvaćanja novog mentaliteta i mogućih (ne)prilika kao sastavnog dijela naše ljudske povijesti. U tom pogledu raščlambe i upozorenja rimske Sinode mogu biti putokaz i upozorenje.

Današnji svijet, zapazila je to dobro Sinoda, živi od svojih nemira i nadanja. Ne želi čuvati svoju malu sigurnost pod cijenu vlastite zakržljalosti. Povijest ne čeka. Život je stalno u pokretu. Novi oblici stalno su obogaćenje.

Budućnost je presudna. I za svijet i za Crkvu. Njoj valja podrediti sigurnost sadašnjeg trenutka. To je unutrašnji imperativ svakoga čovjeka. Stoga Crkva budućnosti, želi li živjeti s tim čovjekom, mora prihvatiti njegov teret života. Svoju sigurnost mora žrtvovati nadi, svoje bojazni vjeri. S vjerom u budućnost mora prihvatiti i rizik budućnosti.